

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 1999/2

Karar Sayısı : 2000/8

Karar Günü : 13.4.2000

R.G. Tarih-Sayı :22.07.2000-24117

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : İzmir 8. Sulh Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 13.12.1968 günlü, 1072 sayılı "Rulet, Tilt, Langırt ve Benzeri Oyun Alet ve Makinaları Hakkında Kanun"un 2. maddesinin ikinci fıkrasının son tümcesinde yer alan "... bir daha açılmamak üzere..." sözcüklerinin Anayasa'nın 11., 35. ve 38. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I-OLAY

Sanığın işlettiği kıraathanede yapılan aramada bulunan tilt makinesi nedeniyle 1072 sayılı Yasa'nın 1. ve 2. maddeleri uyarınca cezalandırılmaları için açılan kamu davasında Yasa'nın 2. maddesinin ikinci fıkrasının son tümcesinde yer alan "... bir daha açılmamak üzere ..." sözcüklerinin Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

III-YASA METİNLERİ

A-İtiraz Konusu Yasa Kuralı

13.12.1968 günlü, 1072 sayılı Rulet, Tilt, Langırt ve Benzeri Oyun Alet ve Makinaları Hakkında Kanun'un iptali istenen sözcükleri içeren 2. maddesi şöyledir :

"Madde 2- Bu kanuna aykırı hareket edenler bir yıldan aşağı olmamak üzere hapis ve 1 000 liradan 5 000 liraya kadar ağır para cezasına mahkûm edilirler. Tekerrürü halinde cezalar bir misli artırılır.

Ele geçirilen alet, makina ve bunların çalıştırılmasına yarayan tesisat ve paralar zapt ve müsadere edilir. Bu gibi oyun oynanan yerler bir daha açılmamak üzere kapatılır.

Bu suçlardan mahkûm olanların cezaları tecil edilmez."

B-Dayanılan Anayasa Kuralları

İtiraz gerekçesinde dayanılan Anayasa kuralları şunlardır :

1- "MADDE 11.- Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır.

Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz."

2- "MADDE 35.- Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir.

Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla , kanunla sınırlanabilir.

Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz."

3- "MADDE 38.- Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz; kimseye suçu işlediği zaman kanunda o suç için konulmuş olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez.

Suç ve ceza zamanaşımı ile ceza mahkûmiyetinin sonuçları konusunda da yukarıdaki fıkra uygulanır.

Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur.

Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz.

Hiç kimse kendisini ve kanunda gösterilen yakınlarını suçlayan bir beyanda bulunmaya veya bu yolda delil göstermeye zorlanamaz.

Ceza sorumluluğu şahsîdir.

Genel müsadere cezası verilemez.

İdare, kişi hürriyetinin kısıtlanması sonucunu doğuran bir müeyyide uygulayamaz. Silahlı Kuvvetlerin iç düzeni bakımından bu hükme kanunla istisnalar getirilebilir.

Vatandaş, suç sebebiyle yabancı bir ülkeye geri verilemez."

IV-İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince Ahmet Necdet SEZER, Güven DİNÇER, Samia AKBULUT, Yalçın ACARGÜN, Mustafa BUMİN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Lütfi F. TUNCEL, Fulya KANTARCIOĞLU, Mahir Can ILICAK ve Rüştü SÖZMEZ'in katılmalarıyla 12.1.1999 günü yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V-ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, Anayasa'ya aykırılığı öne sürülen Yasa kuralı ve aykırılık savına dayanak yapılan Anayasa kuralları ile bunların gerekçeleri ve öteki yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A-İtiraz Konusu Kuralın Anlam ve Kapsamı

2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu'nun 7. maddesinde, otel, gazino, kahve, içki yerleri, bar, tiyatro, sinema, hamam ve plaj gibi umuma mahsus yerlerin o yerin en büyük mülkiye amirinin vereceği izinle açılabilceği, 8. maddesinde kumar oynanan, umumi ve umuma açık yerlerin, polisce Yasa'da belirlenen süreler içinde kapatılabileceği veya faaliyetten men edileceği, kapatmayı veya faaliyetten men'i gerektiren sebepler adli kovuşturmayı da

gerektiriyorsa soruşturma evrakının derhal adliyeye verileceği belirtilmektedir. Bu hükümlerle koşturarak, 1072 sayılı Yasa'nın 1. maddesinde, "Türk Ceza Kanununun 567 nci maddesinin kapsamı dışında kalsa bile umuma mahsus veya umuma açık yerlerde her ne ad altında olursa olsun kazanç kasdiyle oynanmasa dahi rulet, tilt, langirt ve benzeri baht ve talihe bağlı veya maharet isteyen, otomatik, yarı otomatik el veya ayakla kullanılan oyun alet veya makinaları ile benzerlerini bulundurmamak veya çalıştırmak veya yurda sokmak yahut imal etmek yasaktır..." 2. maddesinde de, "Bu kanuna aykırı hareket edenler bir yıldan aşağı olmamak üzere hapis ve 1 000 liradan 5 000 liraya kadar ağır para cezasına mahkûm edilirler. Tekerrürü halinde cezalar bir misli artırılır. Ele geçirilen alet, makina ve bunların çalıştırılmasına yarayan tesisat ve paralar zapt ve müsadere edilir. Bu gibi oyun oynanan yerler bir daha açılmamak üzere kapatılır. Bu suçlardan mahkûm olanların cezaları tecil edilmez" denilmektedir.

Bu durumda Yasa'nın 2. maddesinin birinci fıkrası uyarınca mahkûmiyetine karar verilen kişilerin işlettikleri işyerleri, ikinci fıkrası uyarınca bir daha açılmamak üzere kapatılacaktır. Bu hükme göre, mahkûmiyetine karar verilen kişinin o işyeri için aldığı ruhsatta belirlenen faaliyeti nedeniyle kapatılan işyeri aynı faaliyete ilişkin olarak bir daha açılmayacaktır.

B-Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme, "bir daha açılmamak üzere" kapatılan işyerinin kiralık olması halinde işyerinin bulunduğu binanın bir nevi müsadere edildiğini, böylece mal sahibinin de cezalandırıldığını, bunun Anayasa'nın 11. maddesinde yer alan Anayasa'nın üstünlüğü, 35. maddesindeki mülkiyet hakkı ve 38. maddesinde düzenlenen suç ve cezalara ilişkin esaslara aykırı olduğunu ileri sürmüştür.

Anayasanın suç ve cezalara ilişkin esaslar başlıklı 38. maddesi;

"Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz; kimseye suçu işlediği zaman kanunda o suç için konulmuş olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez.

Suç ve ceza zamanaşımı ile ceza mahkûmiyetinin sonuçları konusunda da yukarıdaki fıkra uygulanır.

Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur.

Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz.

Hiç kimse kendisini ve kanunda gösterilen yakınlarını suçlayan bir beyanda bulunmaya veya bu yolda delil göstermeye zorlanamaz.

Ceza sorumluluğu şahsîdir.

Genel müsadere cezası verilemez.

İdare, kişi hürriyetinin kısıtlanması sonucunu doğuran bir müeyyide uygulayamaz. Silahlı Kuvvetlerin iç düzeni bakımından bu hükme kanunla istisnalar getirilebilir.

Vatandaş suç sebebiyle yabancı bir ülkeye geri verilemez." hükümlerini içermektedir.

Yasakoyucu, Anayasa'nın 38. maddesindeki ilkeleri gözeterek hangi eylemlerin suç sayılacağını ve bu suçlara ne miktar ve ne çeşit ceza verileceğini, hangi cezaların nasıl uygulanacağını saptayabilir. Bu konuda, Yasakoyucu, kuşkusuz Anayasa kuralları, ceza hukuku ilkeleri ve toplum yaşantısının zorunlulukları ve kamu yararı gibi nedenlerle değerlendirme yetkisini kullanacaktır.

Bu bağlamda bir işyeri sahibinin rulet, tilt, langırt ve benzeri alet ve makineleri bulundurup çalıştırması ya da bunları ithal etmesi, oynanması yasak olan, alışkanlık yaparak toplumda ve ailelerde birçok olumsuzluklar doğuran şans oyunlarının yaygınlaşmasına neden olacağından yasa koyucunun itiraz konusu kuralla bu tür fiilleri suç sayarak cezalandırması, işyerinin bir daha açılmamak üzere kapatılmasını öngörmesi, bu fiillerin önlenmesi konusunda gösterdiği özenin sonucudur. 1072 sayılı Yasa'nın iptali istenen 2. maddesinin ikinci fıkrası, şans oyunu oynatan kişinin çalışma ruhsatında belirtilen işin görüldüğü işyerinin aynı işi sürdürmek için bir daha açılmamak üzere kapatılmasına yönelik olup, fail dışındaki kişilere ceza verilmesi veya suçla ilgisi bulunmayan bütün mal varlığına el konulması ya da kullanımının engellenmesi gibi bir sonuç doğurmayacağından ceza sorumluluğunun şahsiliği ilkesine aykırı bulunmadığı gibi genel müsadere cezası olarak da nitelendirilemez.

Belirtilen nedenlerle, kural Anayasa'nın 38. maddesine aykırı değildir.

İtiraz konusu kuralın Anayasa'nın 11/2 ve 35. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

VI-SONUÇ

13.12.1968 günlü, 1072 sayılı "Rulet, Tilt, Langırt ve Benzeri Oyun Alet ve Makinaları Hakkında Kanun"un 2. maddesinin ikinci fıkrasının son tümcesinde yer alan "...bir daha açılmamak üzere..." sözcüklerinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 13.4.2000 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkanvekili	Üye	Üye
Haşim KILIÇ	Mustafa BUMİN	Sacit ADALI
Üye	Üye	Üye
Ali HÜNER	Mustafa YAKUPOĞLU	Fulya KANTARCIOĞLU
Üye	Üye	Üye
Aysel PEKİNER	Mahir Can ILICAK	Rüştü SÖNMEZ

Esas Sayısı : 1999/2
Karar Sayısı : 2000/8

Üye

Ertuğrul ERSOY

Üye

Tülay TUĞCU